

Opbouw van een netwerk ter verankering van EVC in de regio Zuid-Limburg

Resultaten van het netwerkvormingsproces
met aanbevelingen voor de toekomst

projectnummer 2006505

Andrea Klaijssen
m.m.v. Evert van Eijndhoven

juli 2006

Ten geleide

Ter afsluiting van KBA's opdracht vanuit het Kenniscentrum EVC om bij te dragen aan de vorming van een netwerk ter verankering van EVC in het welzijns- en vrijwilligerswerk in de regio Zuid-Limburg, doet KBA in deze notitie verslag van de activiteiten in en de resultaten van het netwerkvormingsproces en geeft ze aanbevelingen voor toekomstige samenwerking.

De notitie is als volgt opgebouwd: In paragraaf 1 wordt de aanleiding voor het oprichten van een netwerk toegelicht. Vervolgens worden in paragraaf 2 de activiteiten beschreven die zijn ondernomen om het netwerk vorm te geven, evenals de resultaten van deze activiteiten. Paragraaf 3 tenslotte bevat een terugblik en aanbevelingen voor de toekomst.

Inhoud

Ten geleide	i
1 Aanleiding voor het oprichten van een netwerk	1
2 Ondernomen activiteiten en resultaten	3
3 Terugblik en aanbevelingen voor toekomstige samenwerking in de regio	7

1 Aanleiding voor het oprichten van een netwerk ter verankering van EVC in de regio Zuid-Limburg

In het najaar van 2005 heeft KBA in opdracht van het Kenniscentrum EVC in Zuid-Limburg gewerkt aan de opbouw en ondersteuning van een netwerk ter verankering van EVC in het welzijns- en vrijwilligerswerk. Aanleiding hiervoor was de wens van het Kenniscentrum EVC om het gebruik van EVC door middel van regionale netwerkvorming te bevorderen en te verankeren. In overleg met het Kenniscentrum EVC is besloten dit netwerkvormingsproces in de eerste maanden van 2006 verder te ondersteunen.

Zuid-Limburg is als verankeringsregio aangewezen vanwege de initiatieven die daar op het gebied van EVC en competentie-ontwikkeling ondernomen zijn en worden. Een van die initiatieven is het verzilveringsproject van de Stichting Telefonische Hulpverlening Limburg (STHL). STHL is een organisatie die via telefoon en internet een luisterend oor en oog biedt aan hulpvragers. De hulpverlening wordt geboden door vrijwilligers. Omdat STHL zich geconfronteerd zag met een tekort aan vrijwilligers, heeft zij een traject in gang gezet om vrijwilligers te vinden én te binden. In dit verzilveringstraject zijn competentieprofielen opgesteld van de drie typen vrijwilligers binnen STHL. Deze zijn gematcht met de huidige kwalificatiestructuur Welzijn. Op basis van de uitkomsten van deze exercitie is een portfolio samengesteld, geënt op de kwalificatie Sociale Dienstverlening. Hiervoor is samengewerkt met de unit Dienstverlening en Welzijn (D&W) van Leeuwenborgh Opleidingen. In een pilot zijn een negental vrijwilligers aan de slag gegaan met het portfolio. Zij hebben onder begeleiding van hun trainers/begeleiders binnen STHL het portfolio ingevuld en bewijzen verzameld. De ingevulde portfolio's zijn ter beoordeling voorgelegd aan auditoren van de unit D&W van Leeuwenborgh Opleidingen. Op basis van deze formele beoordeling zal bepaald worden of de kandidaten voor erkenning in de vorm van certificaten of diploma in aanmerking komen, of aanvullende toetsing nodig is, of dat er geen sprake kan zijn van erkenning van de verworven competenties.

De unit D&W van Leeuwenborgh Opleidingen is op verschillende manieren betrokken bij EVC in het welzijns- en vrijwilligerswerk. Het EVC-project van STHL, maar ook van Scouting Limburg en binnen de gehandicaptenzorg zijn hiervan enkele voorbeelden.

Zowel vrijwilligersorganisaties als welzijnsinstellingen worden dan ook als belangrijke partners in het opleiden beschouwd, zeker gezien de weg die de unit onder de noemer Ruimte voor Talent inslaat. In dit nieuwe onderwijsconcept wordt gekozen voor een vorm van opleiden die inspeelt op trends in het onderwijs: traditionele vormen van opleiden worden vervangen door een aanpak waarin de deelnemer mede op basis van zijn in kaart gebrachte startpositie zelf zijn parcours bepaalt en waarin in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven, i.c. welzijnsinstellingen en vrijwilligersorganisaties, het leren in de praktijk wordt geplaatst.

De samenwerking tussen STHL en de unit D&W van Leeuwenborgh Opleiding heeft aan de basis gestaan van het netwerkvormingsproces in Zuid-Limburg. In het navolgende hoofdstuk wordt verslag gedaan van de ondernomen activiteiten om te komen tot een netwerk of samenwerkingsverband, met inbegrip van de resultaten.

2 Ondernomen activiteiten en resultaten

Om te komen tot een netwerk ter verankering van EVC in de regio Zuid-Limburg zijn verschillende stappen gezet. We beschrijven de voornaamste stappen in het netwerkvormingsproces. We gaan hierbij uit van de stappen volgens het concept van de Lerende Regio.

Verkennen van de regio

Nadat vanuit het Kenniscentrum EVC bij KBA de vraag was neergelegd EVC in het welzijns-/vrijwilligerswerk in Zuid-Limburg te verankeren middels een netwerkaanpak, met als doel te komen tot aanbevelingen voor het opzetten van regionale netwerken, is begonnen met het verder verkennen van de regio. Dit is gebeurd op basis van desk research en (telefonische dan wel face to face-)gesprekken met contactpersonen binnen de regio, met name (aangedragen vanuit) de unit D&W van Leeuwenborgh Opleidingen.

EVC bleek in de regio geen onontgonnen terrein, zeker voor de eerder genoemde unit van het ROC. In eerste instantie werd dan ook de indruk gewekt dat er geen behoefte was aan een (nieuw) samenwerkingsverband.

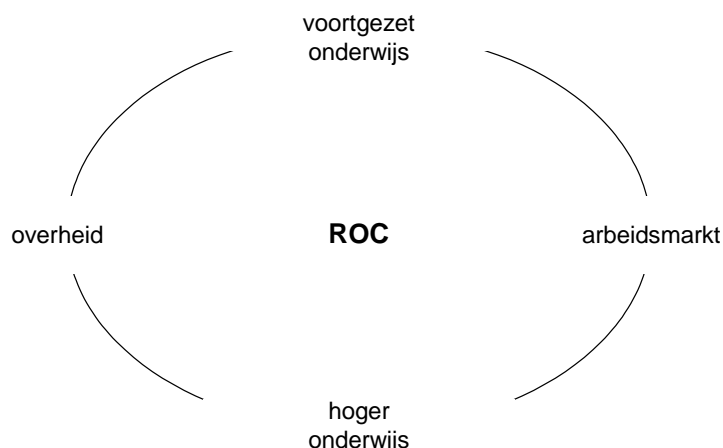
In het licht van de koers die de unit volgt met haar onderwijsinnovatie en op basis van ervaringen met EVC en – meer in algemene zin – de kwaliteit van competentiebeoordelingen in de praktijk bleek echter wel degelijk sprake van een behoefte te bestaan – partners in de regio uitten de wens tot komen tot een samenwerkingsverband dat een platform biedt voor het uitwisselen van kennis en ervaring op het gebied van competentiebeoordeling én competentieontwikkeling, en dat tevens de kwaliteit van de competentiebeoordelingen waarborgt. Ook bleek er behoefte te zijn aan het ontwikkelen van enerzijds een gezamenlijke visie op EVC en competentiebeoordeling en anderzijds een breder beoordelings- of waarderingskader waarmee de talenten van individuen beter in beeld gebracht kunnen worden. Met name (langdurig) werkzoekenden, drop outs en andere kansarme groepen zouden hiervan kunnen profiteren.

Over deze behoeften is met verschillende potentiële partijen in de regio van gedachten gewisseld, waarbij de unit D&W van Leeuwenborgh Opleidingen als initiatiefnemer beschouwd kan worden. KBA vervulde de rol van externe regievoerder.

Bijeenbrengen van potentiële partners

Om in de regionale behoefte te voorzien, zijn potentiële partners bijeengebracht. Hierbij heeft onderstaand figuur als uitgangspunt gediend. Deze figuur geeft de beoogde samenstelling van het netwerk schematisch weer.

Figuur 1 – Beoogde samenstelling van het netwerk

Concreet zijn in deze fase de volgende potentiële partners benaderd:

Organisatie	Vestigingsplaats
Leeuwenborgh Opleidingen, unit MDW	Maastricht/Sittard
Bonnefantencollege (vmbo-havo-vwo)	Maastricht
Hogeschool Zuyd, sector Social Works	Maastricht/ Sittard
Stichting Telehulpverlening Limburg	Venlo/Heerlen
Stichting Trajekt (welzijnswerk en sociale integratie)	Maastricht
Verenigde Jeugdclubs Limburg (koepelorganisatie van door vrijwilligers gerunde jeugd- en jongerenwerkorganisaties)	Roermond
Mercuri Urval (werving/selectie, beoordeling van potentieel)	Maastricht
Kliq (reïntegratiebedrijf)	Maastricht
Gemeente Maastricht	Maastricht

Indienen subsidieaanvraag Innovatiearrangement 2005

Om in de regionale behoefte te kunnen voorzien, hebben deze partners, ondersteund door KBA en onder de noemer van Waarderen van Talent gezamenlijk een projectvoorstel ingediend in het kader van het Subsidieregeling innovatiearrangement 2005. Hierover is in twee sessies plenair met genoemde partijen gesproken.

In het ingediende voorstel is een gefaseerde aanpak geformuleerd:

1. de ontwikkeling en vaststelling van inhoudelijke en organisatorische kaders;
2. de opbouw van het regionale expertisecentrum en
3. de ontwikkeling in de praktijk bij scholen en bedrijven.

De beoogde activiteiten in de eerste fase waren het netwerk van dragende partijen verder uitbouwen en organiseren. In de woorden van het projectvoorstel: "Het huidige netwerk wordt verder uitgebreid en zal een platform vormen als eerste opstap naar het expertisecentrum. Door dit platform worden vervolgens sets van standaarden vastgelegd die relevant zijn voor de competentiewaardering in de regio. Deze standaarden worden vertaald naar enerzijds instrumenten (bijv. portfolio) en anderzijds naar richtlijnen voor assessment en begeleiding. De eerste fase resulteert in een uitgewerkt gemeenschappelijk kader voor competentiewaardering, zowel wat betreft de *criteria* voor waardering als wat betreft richtlijnen voor de *praktijk* van het waarderen. In deze fase worden normen ontwikkeld voor het gebruik van het gemeenschappelijke kwaliteitskader in bedrijven en scholen. Deze normen kunnen neergelegd worden in handboeken e.d., maar ook in een platform voor uitwisseling tussen onderwijs en bedrijfsleven. Naast het ontwikkelen van dergelijke normen worden ook auditsystemen ontwikkeld voor zelfevaluatie door onderwijs en bedrijfsleven en voor de externe beoordeling van de competentiewaardering(systematieken) zoals die door het onderwijs en bedrijfsleven gehanteerd worden."

In de tweede fase werd voorzien in het uitbouwen van het eigenlijke expertisecentrum: een fysieke locatie waar de gezamenlijke kennis en afspraken zijn ondergebracht. Het centrum heeft een coördinerende en initiërende functie toegedicht gekregen op het gebied van de verdere ontwikkeling van de competentiewaardering – dat geldt zowel voor de standaarden en criteria, als voor de uitvoeringspraktijk – en stimulering van ontwikkeltrajecten op maat. De opdracht van het centrum is tweeledig geformuleerd: enerzijds de nieuwe visie op waarderen en ontwikkelen verder uitbouwen en de uitvoering in de praktijk stimuleren en ondersteunen, en anderzijds op langere termijn de continuïteit en de kwaliteit van de competentiebeoordelingen bewaken. De eerste taak kan tot uitdrukking komen in een ondersteuningsfunctie (adviseurs), de tweede in een auditfunctie (auditoren). In de tweede fase worden beide taken en de daarvoor benodigde toerusting van het centrum uitgebouwd. De uiteindelijke vorm, omvang en precieze opdracht van het centrum hangt af van de gezamenlijke partijen in het netwerk, zo stelt het projectvoorstel.

In de derde fase is praktijktoepassing beoogd: Het expertisecentrum letterlijk als het centrum van een breed netwerk van professionals – assessoren, begeleiders, opleiders, personeelsfunctionarissen – die in hun dagelijkse praktijk met de ontwikkelde visie, kaders en instrumenten aan de slag moeten. In de derde fase zou ook de volgende ontwikkelingsslag plaats moeten vinden door toepassing, bijstelling en uitwisseling van EVC/competentiebeoordeling in de praktijk in scholen en bedrijven.

Verankering van de samenwerking?

Tot een structurele verankering van de regionale samenwerking is het tot op heden niet gekomen. Het ingediende projectvoorstel heeft helaas niet geleid tot het verkrijgen van de gevraagde subsidie. Met name deze gebeurtenis heeft geleid tot een kentering in het netwerkvormingsproces. Zonder een (start)subsidie bleek het voor partijen niet mogelijk om parallel aan de eigen activiteiten voldoende tijd, menskracht en andere middelen in te zetten om het projectidee verder te concretiseren of om in te spelen op de contacten die vanuit KBA met de Projectdirectie Leren-Werken over dit initiatief gelegd zijn. Dit bleek het meest expliciet het geval te zijn bij het ROC, de belangrijkste initiator in deze. Het ROC zag zich genoodzaakt zich terug te trekken uit het initiatief. Tegelijkertijd liep de financiering van KBA als externe regievoerder ten einde. Deze combinatie van factoren heeft ertoe geleid dat de ingeslagen weg om tot een structureel netwerk te komen dood liep.

Een nieuw begin?

Gedurende de periode waarin duidelijk werd dat de voorgenomen samenwerking niet zou blijven, heeft een van de gesprekspartners – Stichting Trajekt – uitdrukkelijk de wens geuit een nieuw netwerk in te richten met als centrale thema het door middel van EVC aanpakken van werkloosheid en sociale uitsluiting in de regio. Met dit (deels of geheel) nieuw op te richten netwerk wil Trajekt met innovatieve EVC-praktijken werken aan de waardering van het vrijwilligerswerk als leerplek, en aan de versterking van de economische slagkracht in de stad/regio Maastricht door de werkloosheid te verminderen. KBA en Trajekt hebben hierover uitgebreid met elkaar gesproken. De opzet van het beoogde nieuwe regionale netwerk en het op het spoor komen van (financiële) middelen om het netwerk vorm te geven en te ondersteunen vormden de centrale thema's in deze gesprekken.

3 Terugblik en aanbevelingen voor toekomstige samenwerking

In deze paragraaf blikken we kort terug op het netwerkvormingsproces in Zuid-Limburg en geven we aanbevelingen voor toekomstige samenwerking ter verankering van EVC. In een aparte notitie, getiteld *'Regionale samenwerking rondom EVC. Een handreiking voor het vormen van een lerende regio'*, geven we handvatten voor de vorming van samenwerkingsverbanden in andere regio's.

Terugblik

De netwerkvormingsactiviteiten hebben zich, na de regionale verkenning en het bijeenbrengen van partners gericht op het indienen van de subsidie-aanvraag voor het Innovatie-arrangement. Met name de afwijzing hiervan heeft ertoe geleid dat het netwerkvormingsproces gestopt is. De regionale partners onderschrijven – ieder vanuit zijn eigen overwegingen – het belang van het ontwikkelde projectidee, maar het ontbreekt hen aan ruimte en middelen om hieraan verder vervolg te geven.

In de periode waarin duidelijk werd dat het beoogde netwerk niet van de grond zou komen, heeft Trajekt zich opgeworpen als trekker van een nieuw initiatief. Zij wil zich sterk maken voor een nieuw netwerk dat gezamenlijk activiteiten zal ontplooiën om door middel van EVC de werkloosheid en sociale uitsluiting in de regio aan te pakken.

Hoe nu verder?

Het nieuwe initiatief van Trajekt – dat weliswaar nog in de kinderschoenen staat – oogt veelbelovend. Het haakt in op vraagstukken en behoeften die op lokaal, regionaal én landelijk niveau spelen. Het creëren van een duurzaam, multilateraal samenwerkingsverband om het initiatief verder vorm te geven en concreet uit te werken, als basis voor verdere activiteiten achten wij dan ook aanbevelenswaardig.

Wanneer er in de regio voldoende draagvlak blijkt voor een netwerk zoals Trajekt voor ogen staat – en zoals de zaken er nu voor staan, lijkt dat het geval te zijn, in ieder geval wat betreft de welzijns- en vrijwilligersorganisaties – dan is het zaak de volgende stappen te zetten:

- vastleggen van de intentie tot duurzame samenwerking door de betrokkenen;
- benoemen van concrete samenwerkingsactiviteiten en een plan van aanpak: wie doet wat, wanneer?
- benoemen van een (interne of externe) regievoerder;
- vinden van financiering om de activiteiten tot uitvoering te kunnen brengen.

De belangstelling vanuit het werkveld lijkt zoals gezegd groot voor het nieuwe initiatief. Het is echter zaak om ook andersoortige instanties als ROC's en/of andere opleidingsinstellingen, en de lokale overheid bij het nieuw te vormen netwerk te betrekken. Het betrekken van partners bij het initiatief en het verwerven van commitment is een fase in het netwerkvormingsproces die veel aandacht behoeft. Te snel over willen gaan tot het formeel vastleggen van de intentie tot samenwerking kan negatieve gevolgen hebben voor de duurzaamheid van de samenwerking.